

# خبرنگار صحرایی

سه شنبه

۲۷ فروردین ۱۳۹۸

۱۰ شعبان ۱۴۴۰

۸ صفحه/شماره ۴۱۰۵

## حکمت روز

پیامبر اکرم (ص)

مَثَلُ اهلِ بیتِ من، همانند کشتی نوح است که هر کس سوار آن شد، نجات یافت و هر کس را هیش کرد، غرق گردید.

امالی (طوسی)ص۳۴۹

## مناجات

علامه حسن زاده آملی

الهی، چگونه حسن از عهده شکر و جودت برآید که دار غیر متناهی و جودت را به او بخشیدی.

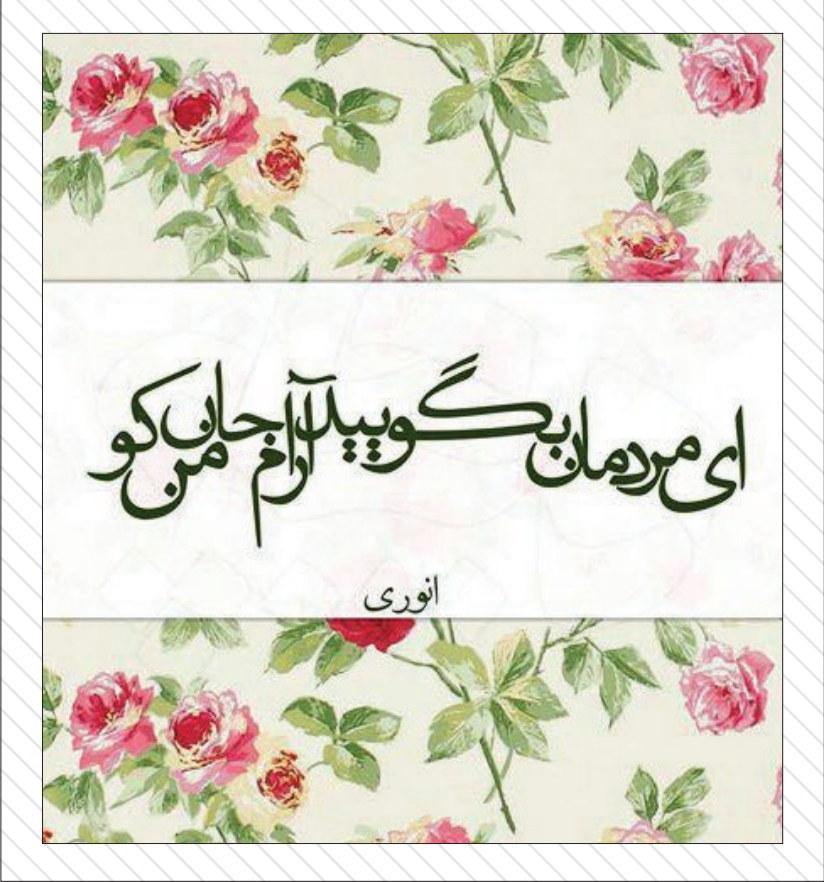
الهی، شکر ت که دیدگان بینایم دادی که بر تو جمال دل آرایت را در مرائی و مجالی اسمای حسنا و صفات علیای تماشا می کنم و از آن لذتی می برم که خود دانی.

الهی، شکر ت که همه کواکب و ایام را برای حسن سعد گر دانیدی.

الهی، جمعی از تو ترسند و خلقی از مرگ و حسن از خود.

الهی، از کتاب ها پاسخ پرسش خواستن و حل مشکل طلبیدن، عیال سفره دیگران بودن است. «یا غنی و یا مُغنی»، «یا ملّی و یا معطی»، تا کی جیره خوار این و آن باشیم و در کنار خزان آنان نشینیم، هر چند بر سر هر سفره رزاق تویی.

## با شاعران



## # مشهد

شهر و استان در شبکه‌های اجتماعی



حمیدرضا سهیلی، هنرمند تئاتر خراسان در صفحه اینستاگرامش از عبادت جمعی از اهالی هنرهای نمایشی از «محمد الهی»؛ بازیگر تلویزیون و سینما خبر داد. او نوشت: محمد عزیز چند روز پیش دچار کسالتی شده بود که خوشبختانه به خیر گذشت و ایشان امشب در صحت و سلامت ساعتی را در جمع دوستان به ذکر خاطرات و یادبودهای کهن پرداخت.



روزنامه خراسان ر ضوی:
رئبه یک نشریات استانی
مدیرمسئول: محمدسعید احدیان
سر دبیر: سیدعلی علوی

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری خراسان
مدیرمسئول: محمدسعید احدیان
سر دبیر: سیدعلی علوی

دفتر مرکزی: مشهد، بلوار شهیدصادقی
صندوق پستی: ۵۱۱-۹۱۷۳۵
تلفن: ۰۵۱-۳۷۶۳۴۰۰

نمابر دبیر خانه: ۰۵۱۳۷۶۳۴۳۹۵
پدشیر آگهی و اشتراک: ۰۵۱۳۷۰۱۰
پیامک: ۳۰۰۰۹۹۹

چاپ مشهد: شهر جاب خراسان
روابط عمومی: ۰۵۱۳۷۰۰۹۱۱۱
نمابر تحریریه: ۰۵۱۳۷۶۳۶۵۰۱



### یادداشت

محمد علایی

مدیرعامل شرکت آب منطقه ای خراسان

## نگاهی به مدیریت سیلاب ها

استان خراسان رضوی چندین سال است که درگیر خشکسالی های شدید، گسترده و کم سابقه بوده و میانگین بارش استان طی ۱۵ سال ۲۰۹ میلی متر، ۱۰ سال ۱۹۸ میلی متر، سال آبی ۹۵-۱۸۹،۹۶ میلی متر و سال آبی گذشته ۱۵۹ میلی متر بوده است. امسال، سال که نو شد؛ آب و هوا هم نوسد. نوروز با بارندگی های شدید، گسترده و کم سابقه از راه رسید. از آغاز سال آبی (روز نخست مهرماه سال گذشته تاکنون) ۲۱۶ میلی متر بارندگی داشته ایم. این مقدار بارش نسبت به سال گذشته (تا همین روزهای اخیر) ۲۳۴ درصد و نسبت به دراز مدت ۴۷ درصد رشد داشته است. برپشی در ذهن شکل می گیرد؛ آیا این ترسالی کم سابقه پایانی است بر قصه پر غصه خشکسالی های شدیدو گسترده که تاب و توان ما را گرفت؟ دانش توان انسان هنوز این اجازه را نمی دهد که بتوان پاسخ درست و علمی به این پرسش داد. این سال پر باران می تواند یک سال پر بارش در دوره طولانی خشکسالی یا پایانی بر دوره خشکسالی باشد. ما با همه وجود از خداوند یزگر و مهربان می خواهیم که امسال پایانی بر قصه دوره خشکسالی باشد. همزار بارندگی می تواند سیلاب باشد. می دانیم که در هر منطقه حجم بارش در ستیغ کوه ها و بلندی ها بیشتر از دشت ها و نقاط پست است. باران که می بارد متناسب با دمای هوا و حجمی از آن تبخیر می شودو حجمی باقی می ماند. از حجم باقی مانده متناسب با جنس سنگ ها و خاک ها، پوشش گیاهی و شیب کوهستان، حجمی از آن به زمین نفوذ می کند و حجم باقی مانده نیز به دره ها و رودخانه ها سرازیر می شود. هر چه پوشش گیاهی و جنگلی بیشتر و انبوه تر باشد، حجم آب بیشتری به زمین نفوذ می کند و حجم کمتری از آن در سطح زمین جاری می شود. آبی که در رودخانه ها جاری می شود متناسب با حجم آب، عرض رودخانه یا شیب آن در رودخانه جاری می شود یا چنان چه حجم آب جاری بیش از ظرفیت انتقال رودخانه باشد، حجمی از آن به بیرون از رودخانه منتقل می شود. به این پدیده آبی که به خارج از روستر رودخانه جاری می شود سیلاب می گویم. در ایجاد سیلاب چند عامل نقش و سهم دارد که برخی از آن ها طبیعی است و برخی انسان ساز. مهم ترین آن ها عبارت اند از: (الف) شدت و مقدار بارش و دمای هوا در زمان بارش، (ب) جنس و شیب سنگ های کوهستان و جنس و دانه بندی خاک های منطقه و میزان رطوبت خاک و سنگ، (پ) پوشش گیاهی کوهستان، (ت) عرض رودخانه و شیب آن و بود یا نبود مانع در رودخانه. از این میان شدت و مقدار بارش، دمای هوا، جنس سنگ و خاک و رطوبت آن، شیب و پوشش گیاهی به طبیعت منطقه بستگی دارد. انسان هم می تواند در برخی از این عوامل سهم داشته باشد.

۱- هر چه پوشش گیاهی خاک یا جنگل بیشتر و انبوه تر باشد، در هر بارش حجم روان آب کمتری ایجاد می شود. هر چه مساحت جنگل و پوشش گیاهی خاک را کمتر و تنگ تر کنیم؛ حجم روان آب بیشتری تولید خواهد شد.

۲- هر چه عرض رودخانه کمتر و بستر آن باریختن پسماند و زباله بیشتر بر شود، توان آب گذری رودخانه کمتر و احتمال وقوع سیلاب بیشتر خواهد شد و هر چه عرض رودخانه بیشتر و بستر آن بدو مانع در برابر جریان آب باشد، توان آب گذری رودخانه بیشتر و احتمال وقوع سیلاب کمتر خواهد شد.

۳- آبخوان داری، آبخیزداری و تغذیه مصنوعی عملیاتی است که در حوضه آبریز رودخانه سرعت حرکت آب را کمندی کندو باعث می شود که حجم بیشتری از آب در زمین نفوذ کندو حجم کمتری از آن در زمین جاری شود.

۴- سد ها سازهای بزرگی هستند که آب رودخانه را در خود ذخیره می کنندو سیلاب ها را مهار و کنترل و جریان نامنظم سیلاب را به آب تمیز و تنظیم شده ای تبدیل می کنند. در بار بارش های ای فرور دین امسال عوامل گوناگونی دست به دست هم دادند و سیلاب های بی سابقه و ویرانگری رخ داد. مهم ترین این عوامل عبارت اند از: \* پس از چندین سال خشکسالی، بارش هایی کم سابقه با شدت بسیار زیاد، در مساحت زیاد و زمان طولانی داشتیم. پیامد این بارش ها-

بی توجه به رفتار انسان ها- ایجاد سیلاب است. در برخی حوضه های آبریز کوهستان بارش ها و سیلاب هایی با دوره برگشت ۲۰۰ یا ۵۰۰ یا ۱۰۰۰ سال داشتیم. در چنین بارش هایی سیلاب های تولیدی هم باید دور از انتظار باشد. \* در ۷۰ سال گذشته تاوانسته ایم جنگل ها و علفزار های طبیعی را نابود و تخریب کرده ایم، بستر رودخانه ها را تصرف و عرض رودخانه ها را کم کرده و در باقی قسمت کم ماند و رودخانه زباله و پسماند ریخته ایم. ر کوردار نرخ و شدت تخریب خاک در جهان هم هستیم. \* دولت ها و نهاد های دولتی و وظایف و تکالیف کمیتی شان را در تعیین حریم و بستر رودخانه ها و جنگل ها و علفزار ها و منابع آب و خاک و حفاظت و نگهداری از این سرمایه های خداداد ملی و ولای رویی رودخانه ها یا انجام نداده اند یا خیلی کمتر از آن چه باید انجام داده اند. \* مردم عزیزمان با همه خوبی هایی که دار، در هشدار ها را خیلی جدی نگرفتند و در برخی از زمان های طلایی به جای دور شدن از منطقه خطر، ز مان را را گرفتند و تصویر و فیلم و سلفی از دست دادند.

\* در شبکه های مجازی خبر های نادر ست و شایعات، مدیریت سیلاب را کندتر و سخت تر کرد. \* مدیریت سیلاب ها بر بودا توانمندی ها و نقاط قوت و انسجام مدیریتی و همدلی و همکاری مردم دولت و قوه قضاییه و نیروهای بزرگوار انتظامی و نظامی و همچنین کمبود ها و کاستی های ریزور شد.

اما از این سیلاب ها بی و برانگرو کم سابقه چه در س هایی باید گرفت؟ \* تجاوز به رودخانه ها، ریختن زباله و پسماند، تخریب جنگل و علفزار و شیار زمین های شیبدار، حرام، ناپسند و دور از اخلاق است. باید هر ایرانی، یک پاسدار محیط زیست باشد و دولت و نهاد های دولتی نیز به وظایف و تکالیف قانونی خود عمل کنند. \* باید همه دست در دست هم، جنگل ها و علفزار های آسیب دیده و تخریب شده را اصلاح کنیم، رودخانه ها را لایروبی و بستر های تصرف شده را از آدسازی کنیم. \* اجرای طرح های آبخوان داری و آبخیزداری و تغذیه مصنوعی و ساخت سد با انجام مطالعات جامع و آینده نگری باید جدی گرفته شود. \* محیط زیست، زیستگاه و گهوار و مادر ماست. تهدید و تخریب محیط زیست تهدید سلامت و امنیت و ستار و د آن توسعه ای ناپایدار و شکننده است. باید با محیط زیست سازگار، همرا و دوست باشیم.

## به روایت خراسان

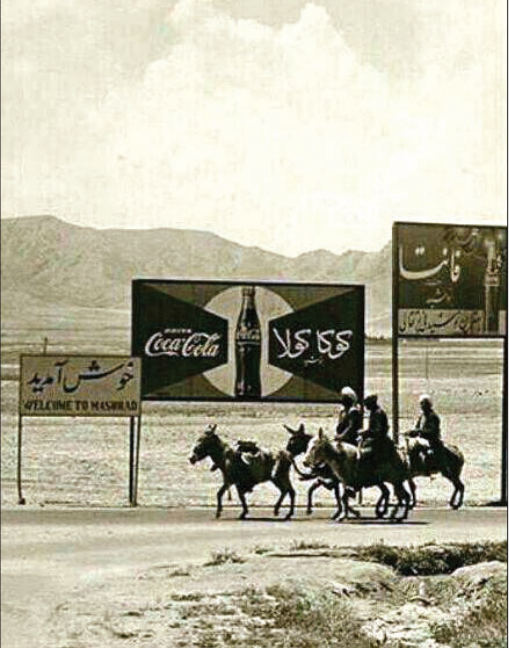
غلامرضا آذری خاکستر

نگاهی به تاریخچه صنعت تولید نوشابه در مشهد

# از لیمونادسازی تا کانادا درای



نمایی از ورودی مشهد قدیم



از دیگر کارخانه ها در زمینه تولید نوشابه، «کانادا درای» بود. این نوشیدنی برای خیلی هایک نوستالژی شیرین است. این کارخانه در یک معبر فرعی از خیابان کوهسنگی به نام خیابان «کانادا درای» احداث شده بود. وسعت آن بیش از پنج هزار متر مربع و زیربنای آن حدود دو هزار و ۵۰۰ متر مربع بود. این کارخانه دوسالین بزرگ داشت که تقریباً تمام تجهیزات آن در این دو سالن مستقر بودند.

گردانندگان این بنگاه تولیدی می گفتند که هزینه احداث کارخانه جمعاً حدود یک میلیون و ۲۰۰ هزار تومان تمام شده است. این کارخانه در سال ۱۳۳۹ تأسیس شد و مدت یک سال کارهای ساختمانی آن طول کشیدو تا نیمه دوم سال ۱۳۵۰ به حالت اولیه، مشغول فعالیت بودو تغییرات عمده ای در آن ایجاد نشد اما در نیمه دوم ۱۳۵۰ پروژه ای از طرف هیئت مدیره برای توسعه این کارخانه طرح ریزی و دستگاه مدرن تری وارد خط تولید آن شد.

سال ۱۳۵۰ در این کارخانه حدود ۵۵ نفر مرد مشغول کار بودندو میزان تولید سالیانه کارخانه در حدود پنج و نیم میلیون بطری کوچک و بزرگ بود [۷]ص ۱۳۵،ص ۱۳۶. تعداد ۶۸ نفر (۶۵ مرد و سه زن) در این کارخانه مشغول کار بودند. این کارخانه توسط شرکت سهامی ز مزم با سرمایه چهار میلیون تومان تأسیس شده بود. [۸]

### منابع

● **پرسی کولا با سهام ز مزم**
کارخانه پرسی کولا نیز در خیابان کوهسنگی واقع شده بود و تاریخ تأسیس آن به سال ۱۳۳۹ می رسید. وسعت زمین این کارخانه، هشت هزار متر مربع اعلام شده بود که سه هزار متر آن به ساختمان این مجموعه اختصاص داشت. در سال ۱۳۵۰، تعداد ۶۸ نفر (۶۵ مرد و سه زن) در این کارخانه مشغول کار بودند. این کارخانه توسط شرکت سهامی ز مزم با سرمایه چهار میلیون تومان تأسیس شده بود. [۸]

### منابع

- ↑ زنان ایرانی رواه روزسم زندگی آنان، سفرنامه کلارا کولیور راس؛ ترجمه اسدا... آزاد، تهران: کتابدار، ۱۳۸۳، ص۱۳۲
- ↑ سفرنامه از خراسان تا بخاری، هناری رنه االمانی؛ ترجمه فروشی، تهران: ۱۳۳۵، ص۲۳۰/ [۳]شمس الشموس، یوانیس النفوس، محمد احتشام کاولیان، مشهد: ۱۳۵۰، ص۲۶۱
- ↑ واحه مرو: ماجراهای مسافرت به مناطق روسی حاشیه شرقی درای خزر در سال های ۱۸۷۹-۱۸۸۱ میلادی و پنج ماه اقامت در میان ترکمن های تکه مرو، آدموند ادوان؛ ترجمه حسین سعادت نوری؛ پژوهش و تصحیح سیدهدی سیدقلبی، حسن علی فریدونی، قم: مجمع ذخایر اسلامی، ص۱۳۹۶، ص۴۰۵
- ↑ روزنامه شهامت، ۲۹ خرداد ۱۳۱۶
- ↑ تحقیقی در باب صنایع نوشابه سازی در مشهد، حسن بدرخانی، پایان نامه کارشناسی جغرافیا دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۵۱، ص۶۷-۶۸
- ↑ همان، ص ۱۴ / [۸] همان، ص ۹۱

## بریده کتاب

اندازه اکنون به زندگی دبستگی دارم و چه عطشی برای وجودداشتن و شناختن درمیان این دیوارهای خاموش در دل من به وجودآمده است، تمام رخ هاودشوار ی ها را از میان خواهم برد به شرط آن که در هر لحظه بگویم من هستم، اگر چه بی یار ویاورم ولی با وجود این هستم و آفتاب را می بینم و اگر هم نبینم با این همه می دانم که وجود دارد...!

**فیودور داستایفسکی/ ابرادران کارامازوف**

از همه مهم تر به خودت دروغ مگو. کسی که به خودش دروغ می گوید و به دروغ خودش گوش می دهد، به چنان بن بست می رسد که حقیقت درون یا پیرامونش را تمیز نمی دهد و این است که احترام به خود و دیگران را از دست می دهد و با نداشتن احترام دست از محبت می کشد.

آری، زندگی مملو از نشاط و سعادت است و حتی در زیر زمین هم می توان به نیک بختی نائل شد. آلیوشا تو نمی توانی تصور کنی تا چه